

השפעת משבר נגיף הקורונה על ענף אולמות אירועים וסקירת כלי סיוע בישראל ובמדינות מפותחות

כתיבה: מאיר אזנקוט, כלכלן | אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי |

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

תאריך: א' בסיוון תש"ף, 24 במאי 2020

סקירה כלכלית

תוכן העניינים

1	תמצית	1
2	הגבלות בגין התפרצות נגיף הקורונה	1
2	נתונים כלכליים על ענף שירותי מזון ומשקאות	2
2	2.1 נתונים על הענף לפני המשבר	
4	2.2 נתונים על תחום החתונות בישראל	
7	2.3 השפעת המשבר על הענף	
9	2.4 כלי סיוע לענף במשברים קודמים	
9	2.5 כלי הסיוע של הממשלה לעסקים ולשכירים במשבר נגיף הקורונה	
12	3. סיוע לענף האירועים במדינות המפותחות בעקבות משבר נגיף הקורונה	3
12	3.1 בריטניה	
13	3.2 הונגריה	
14	3.3 הולנד	
15	3.4 שוודיה	
15	3.5 שווייץ	
16	3.6 טורקיה	
16	3.7 דנמרק	
17	3.8 אסטוניה	
17	3.9 סין	
18	3.10 קולומביה	

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת מיקי לוי. הנושא: השפעת משבר נגיף הקורונה על ענף אולמות אירועים וסקירת כלי סיוע במדינות מפותחות. במסמך מוצגים נתונים על תחום החתונות, אומדן שווי ההכנסות של בעלי האולמות מאירועי חתונות, ניתוח השפעת המשבר על הפעילות בענף זה וסקירת כלי סיוע בישראל ובמדינות מפותחות למי שנפגעו מן המשבר.

באמצע מרץ 2020 הוטל איסור על קיום אירועים המוניים **ואולמות האירועים הושבתו**. ב-19 במאי הוחלט על פתיחתם באמצע יוני 2020, במגבלות מסוימות כגון שמירת מרחק. בשנת 2017 נישאו בישראל **52,657** זוגות ולפי אומדן מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ההכנסות של אולמות אירועים בגין חתונות הן **7.4-5.3 מיליארד ש"ח** בשנה (כולל מע"מ). לפי ממוצע השנים 2015-2017, מאמצע חודש מרץ עד אמצע חודש יוני (מועד פתיחת אולמות אירועים באופן חלקי ומדורג) מתקיימות כ-**13,536** חתונות, שהן כ-**26%** מכלל החתונות בשנה ממוצעת. על כן, **אומדן הנזק הכספי לאולמות אירועים בגין השבתתן בתקופה זו הוא 1.6-1.2 מיליארד ש"ח**, בשל ביטול חתונות בלבד. עם זאת, צפוי כי לאחר הסרת המגבלות, יגדל במהירות הביקוש לקיום אירועי חתונות שנדחו. עד אמצע מאי 2020, כלי הסיוע של הממשלה בישראל אינם כוללים סיוע ספציפי לענף זה אלא מדובר בכלים גנריים לכלל הענפים והעסקים בישראל העומדים בתבחינים המוגדרים בתוכנית סיוע של הממשלה. בבדיקה של כלי הסיוע במדינות מפותחות אחרות נמצא סיוע ממוקד לעסקים בענפים שנפגעו קשות בשל ביטולי אירועים ובשל סגירת העסקים, לרבות חברות הסעדה (קייטרינג), תיירות, אירוח, תרבות, ספורט ותחבורה. בלוח שלהלן מוצגים כלי סיוע בכמה מדינות המופעלים בענפים שנפגעו קשות לרבות ענפי האירועים, התיירות והתרבות.

מדינה	מענקים לעסקים	השתתפות בשכר	אשראי בערבות המדינה	הקלות במיסים וארנונה	דחיית החזרי הלוואות לבנקים
ישראל	יש	תשלום דמי אבטלה ישירות לעובדים	יש	דחיית תשלומי ארנונה	דחייה לשישה חודשים לכל העסקים
בריטניה	יש	השתתפות בתשלום משכורות	יש	דחיית תשלומי מע"מ ופטור מארנונה	דחייה לשלושה חודשים בעיקר לדירור, ואשראי צרכני
הונגריה	יש	סיוע לשכירים והשתתפות בתשלום משכורות	יש	פטור מתשלומי דמי הביטוח הלאומי	דחייה עד 31 בדצמבר 2020.
הולנד	יש	השתתפות בתשלום משכורות	יש	דחיית תשלומי מס הכנסה ומע"מ	דחייה לשישה חודשים בכפוף לשיקול דעת של הבנק
שוודיה	יש	השתתפות בתשלום פיצויים לעובדים	יש	הקלה בתשלומי מס הכנסה, מע"מ ודמי הביטוח הלאומי	
שווייץ	פיצוי בעקבות סגירת עסקים		יש	דחיית תשלומי מס הכנסה, דמי הביטוח הלאומי ומע"מ	
טורקיה	אין		הלוואות מסובסדות	דחיית תשלומי מע"מ ודמי הביטוח הלאומי	דחיית תשלומים של שלושה חודשים עבור הלוואות קיימות
דנמרק	השתתפות בהוצאות קבועות		יש	דחיית תשלומי המיסים	
אסטוניה	השתתפות בהוצאות		יש	פטור מתשלומי דמי הביטוח הלאומי	פריסה מחודשת של הלוואות
סין	אין		יש	פטור מתשלומי הביטוח הלאומי ומע"מ	פריסה מחודשת של הלוואות
קולומביה	יש	השתתפות בתשלום משכורות	יש	דחיית תשלומי מס הכנסה, דמי הביטוח הלאומי ומע"מ	

מההשוואה אפשר לראות כי במדינות רבות השתמשו בכלי הסיוע הבאים: דחיית תשלומי מיסים ומע"מ ודמי ביטוח לאומי, מתן אשראי בערבות המדינה לעסקים בענפים שפורטו לעיל, מתן מענקים לעסקים והשתתפות בחלק מתשלומי השכר של המעסיקים (בהשוואה לישראל שבה עובדים יצאו לחל"ת וקיבלו דמי אבטלה מהממשלה).

1. הגבלות בגין התפרצות נגיף הקורונה

משרד הבריאות פרסם
כי מ-14 ביוני 2020
אולמות וגני אירועים
יוכלו להיפתח בכפוף
להנחיות.

נגיף הקורונה התפרץ בסין בשלהי 2019 ומאז התפרץ במדינות רבות. ב-11 בפברואר 2020 העניק ארגון הבריאות העולמי לנגיף את השם הרשמי SARS-CoV-2 והמחלה הנגרמת מנגיף זה מכונה Covid-19. ב-11 במרץ 2020 הכריז הארגון על התפרצות הנגיף כמגפה עולמית (פנדמיה). בעקבות התפרצות הנגיף הוטלו סגרים על האוכלוסייה בישראל, ובאמצע מרץ 2020 הוטל איסור על התקהלות של יותר מעשרה אנשים, וסגירת כל מקומות הבילוי והפנאי ובכלל זה אולמות אירועים וקיום חתונות המוניות.¹

ב-15 במאי 2020 אישרה הממשלה תקנה שלפיה מ-17 במאי 2020 אפשר יהיה להפעיל אולמות אירועים בתנאים אלה: האירוע יהיה בשטח פתוח; לא ישהו במקום האירוע יותר מאדם אחד ל-15 מ"ר; מספר המשתתפים המרבי באירוע לא יעלה על 50.²

ב-19 במאי 2020, פרסם משרד הבריאות כי מ-14 ביוני יוכלו אולמות וגני אירועים להיפתח כחלק מהמדיניות לשחרור המשק והחזרת הענפים לפעילות. בעלי האולמות וגני האירועים יצטרכו למלא אחר הנחיות לעניין ניהול ובקרה; הנחיות לעניין המתחם לרבות שילוט, ניקיון וחיתוי; הנחיות לעניין האורחים והעובדים, שכוללים בין השאר מגבלות על מספר האורחים, תשוא, מרחק בין אורחים ומרחק בין שולחנות.³

2. נתונים כלכליים על ענף שירותי מזון ומשקאות

2.1 נתונים על הענף לפני המשבר

ענף שירותי מזון ומשקאות (סמל 56 לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 2011) כולל שלושה תתי-ענפים כמפורט בלוח 1 שלהלן.

לוח 1 – תתי-ענף שירותי מזון ומשקאות⁴

שם תת-ענף	סמל
שירותי מזון במסעדות ובמזנונים	561
מסעדות	5610
קיוסקים, דוכנים ומזנונים	5611
שירותי הסעדה ושירותי מזון אחרים	562
שירותי הסעדה פרטיים	5621
אולמות אירועים	5622
קבלני מזון ושירותי מזון אחרים	5629
שירותי הגשת משקאות	563
בתי קפה	5630
שירותי הגשת משקאות אלכוהוליים	5631

¹ רשומות, תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות) (תיקון), התש"ף-2020, כניסה: 17 במאי 2020.

² תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (הגבלת פעילות) (תיקון מס' 13), התש"ף-2020, 15 במאי 2020. המספר המרבי באירוע בהתאם להגדרה של "התקהלות בשטח פתוח" בסעיף 3א(ב) בצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), תש"ף-2020, כניסה: 17 במאי 2020.

³ משרד הבריאות, שר הבריאות אדלשטיין הנחה לאפשר את פתיחת אולמות וגני האירועים, 19 במאי 2020.

⁴ הלמ"ס, רשימת הסדרים, הענפים הראשיים, ענפי המשנה ותתי-הענפים, כניסה: 5 במאי 2020.

מהסיווג אפשר לראות כי תת-ענף **אולמות האירועים** (סמל 5622) משויך לתת-ענף שירותי הסעדה ושירותי מזון אחרים (סמל 562). לרוב, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מפרסמת נתונים ברמת הענף (שתי ספרות), ולא ברמת תתי-ענפים, כפי שמוצג בלוח. לפיכך הנתונים שיוצגו במסמך יהיו לרוב ברמת הענף.

בלוח 2 שלהלן מוצגים נתוני התמורה למשרות, ערך מוסף גולמי, תפוקה וכמות המשרות בענף שירותי מזון ומשקאות בשנת 2016, בחלוקה לקבוצת גודל של העוסקים (מספר משרות לעוסק).

לוח 2 – נתונים על ענף שירותי המזון והמשקאות בשנת 2016⁵

מספר משרות בעסק	תמורה למשרות (במיליוני ש"ח)	ערך מוסף גולמי (במיליוני ש"ח)	תפוקה (במיליוני ש"ח)	כמות משרות
עד 4	1,058	2,036	5,427	18,344
5–9	1,129	1,675	4,157	20,073
10–19	1,268	1,789	4,393	27,485
20–29	1,404	1,568	4,156	23,194
30–49	1,376	1,722	4,217	26,308
50–99	1,894	2,415	5,854	34,599
100–249	1,603	1,929	4,775	26,562
250+	1,181	1,407	3,360	18,057
סך הכול	10,913	14,541	36,339	194,622

מהלוח אפשר ללמוד כי בשנת 2016 כמות המשרות בענף המזון ומשקאות היה 194,622. כאמור לעיל, משרות אלו משויכות לכלל הענף; סך התפוקה של הענף היה כ-36.3 מיליארד ש"ח; סך הערך המוסף הגולמי של הענף היה כ-14.5 מיליארד ש"ח; סך התמורה של המשרות בענף היה כ-10.9 מיליארד ש"ח. בלוח 3 שלהלן מוצגים נתוני סך הפדיון, הפדיון הממוצע לעוסק ומספר העוסקים בחלוקה לענפי משנה בשנת 2017.

לוח 3 – נתוני פדיון ומספר העוסקים בשנת 2017 (במחירים שוטפים)⁶

ענף כלכלי	מספר עוסקים משוקלל	פדיון ממוצע לעוסק (באלפי ש"ח)	סך הפדיון (במיליוני ש"ח)
שירותי מזון במסעדות ובמזנונים	11,960	2,009	24,031
שירותי הסעדה ושירותי מזון אחרים	2,184	4,429	9,671
שירותי הגשת משקאות	3,945	2,266	8,939
סך הכול	18,089	2,357	42,641

⁵ הלמ"ס, סקר ענפי הכלכלה 2016, [משרות, תפוקה ערך מוסף גולמי ותמורה לפי ענף כלכלי וקבוצת גודל](#), כניסה: 5 במאי 2020. **תמורה למשרות** מוגדרת כשכר ומשכורת והוצאות נלוות לשכר. **ערך מוסף גולמי** מוגדר כערך התפוקות פחות התשומות בעסק. **תפוקה** מוגדרת כערך הסחורות והשירותים המיוצרים במפעל. להרחבה ראו: [מילון המונחים של הלמ"ס](#).

⁶ הלמ"ס, [עוסקים ופדיון בענפי הכלכלה על פי מס ערך מוסף](#), כניסה: 5 במאי 2020. **מספר עוסקים משוקלל**: הכוונה היא שנקלח בחשבון מספר חודשי הפעילות של העוסק במהלך השנה. **פדיון** מוגדר כערך המכירות לשוק המקומי, מכירות ליצוא, הכנסות מעבודות ותיקונים והכנסות מייצור מוצרים לשימוש עצמי.

בשנת 2017 מספר העוסקים בענף שירותי הסעדה ושירותי מזון אחרים, שאליו משויכים אולמות האירועים, היה 2,184; הפדיון הממוצע לעוסק היה כ-4.4 מיליון ש"ח; וסך הפדיון היה כ-9.7 מיליארד ש"ח.

הלוח מלמד כי בשנת 2017 **בענף שירותי הסעדה ושירותי מזון אחרים**, הענף שאליו משויכים גם אולמות האירועים (ראו בלוח 1 לעיל), מספר העוסקים היה 2,184; הפדיון הממוצע לעוסק היה כ-4.4 מיליון ש"ח; וסך הפדיון היה כ-9.7 מיליארד ש"ח.

בלוח 4 שלהלן מוצג השכר הממוצע למשרה על בסיס מספר המשרות בעסק בענפי האירוח ואוכל (סמל 55-56), יש לציין כי ענף 55 – שירותי אירוח, כולל בתי מלון, מלון דירות, אכסניות ושירותי אירוח אחרים.⁷

לוח 4 – שכר ממוצע בענפי האירוח והאוכל בשנת 2016 (באלפי ש"ח)⁸

מספר משרות בעסק	4-1	9-5	19-10	29-20	39-30	49-40	74-50	100-75	200-101	+201	שכר ממוצע
שכר שנתי ממוצע	42.2	42.5	43.0	43.8	45.3	48.3	49.3	52.0	54.2	72.7	51.3

בשנת 2016 השכר השנתי הממוצע למשרה בענפי האירוח והאוכל היה כ-51,300 ש"ח.

מהלוח אפשר ללמוד שבשנת 2016 השכר השנתי הממוצע למשרה בענפי האירוח והאוכל היה כ-51,300 ש"ח. עוד אפשר ללמוד שככל שכמות המשרות בעסק גדלה, כך השכר השנתי הממוצע למשרה גדל. נוסף על כך, הואיל ובשנת 2017 שכר המינימום עלה, ובשנים האחרונות השכר הממוצע במשק עלה, אפשר לומר כי בחודש מאי 2020 השכר הממוצע בענפי האירוח והאוכל עלה גם הוא, שכן הענף מאופיין במשרות עם שכר נמוך, ולכן עלייה בשכר המינימום משפיעה ישירות על השכר הממוצע בענפים אלו.

2.2 נתונים על תחום החתונות בישראל

ענף החתונות בישראל כולל נותני שירותים לרבות אולמות אירועים, קייטרינג, צילום וידאו, מוסיקה, מעצבי אולמות, פרחים, שירותי דת (אגרת רישום ותשלום לרב), תכשיטים ועוד. בלוח 5 שלהלן מוצגים נתונים על מספר הזוגות שנישאים על ידי מוסדות מוכרים בשנים 2015-2017.

לוח 5 – מספר הזוגות הנישאים באמצעות המוסדות המוכרים בישראל⁹

דת	2015	2016	2017	פער 2015-2017
יהודים	39,111	38,295	35,810	-3,301
מוסלמים	12,516	12,592	12,324	-192
דרוזים	1,009	1,082	1,002	-7
נוצרים	877	800	855	-22
אחרים	66	40	38	-28
סך הכול	53,579	52,809	50,029	-3,550

בשנים 2015-2017 חלה ירידה במספר הזוגות שנישאים באמצעות מוסדות דת מוכרים: בשנת 2015 היו 53,579 זוגות ובשנת 2017 היו 50,029 זוגות – **ירידה ב-3,550** זוגות.

⁷ הלמ"ס, [רשימת הסדרים, הענפים הראשיים, ענפי המשנה ותתי-הענפים](#), כניסה: 5 במאי 2020.

⁸ הלמ"ס, [שכר שנתי ממוצע למשרות שכיר של ישראלים וזרים](#), כניסה: 5 במאי 2020.

⁹ הלמ"ס, [נישואין נתונים נבחרים](#), כניסה: 6 במאי 2020.

מהלוח אפשר ללמוד שבשנים 2015–2017 הייתה ירידה במספר הזוגות שנישאים על ידי איש דת מהמוסדות המוכרים בישראל בכל אחת מארבע הדתות (בתי דין רבניים, בתי דין שרעיים בעבור המוסלמים וכמרים המוסמכים לערוך נישואין בעבור הנוצרים). כך למשל, בשנת 2015 אצל היהודים נישאו 39,111 זוגות ובשנת 2017 נישאו 35,810 זוגות – **ירידה של 3,301 זוגות יהודים**.

בלוח 6 להלן מוצגת הפריסה החודשית הממוצעת של הזוגות שנישאו בשנים 2015–2017.

לוח 6 – זוגות נישאים על פי חודש בשנה (ממוצע 2015–2017)¹⁰

ממוצע	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	סך הכול
יהודים	2,053	2,728	4,322	1,608	2,662	5,025	2,577	3,883	3,854	2,918	3,488	2,621	37,739
שיעור	5.4%	7.2%	11.5%	4.3%	7.1%	13.3%	6.8%	10.3%	10.2%	7.7%	9.2%	6.9%	100.0%
לא יהודים	675	670	1,149	1,529	1,832	1,315	1,571	1,412	1,450	1,283	790	724	14,400
שיעור	4.7%	4.7%	8.0%	10.6%	12.7%	9.1%	10.9%	9.8%	10.1%	8.9%	5.5%	5.0%	100.0%
סך הכול	2,729	3,398	5,472	3,137	4,494	6,340	4,147	5,295	5,304	4,201	4,278	3,346	52,139
שיעור	5.2%	6.5%	10.5%	6.0%	8.6%	12.2%	8.0%	10.2%	10.2%	8.1%	8.2%	6.4%	100.0%

מהנתונים בלוח אפשר ללמוד כי לפי ממוצע השנים 2015–2017, מאמצע חודש מרץ עד אמצע חודש יוני (מועד פתיחת אולמות אירועים באופן חלקי ומדורג) מתקיימות כ-13,536 חתונות, שהן כ-**26%** מכלל החתונות בשנה ממוצעת. במגזר היהודי מתקיימות כ-**23.7%** מהחתונות בתקופה זו ובמגזר הערבי מתקיימות כ-**31%** מהחתונות בתקופה זו.

בשנים 2015–2017 מספר הזוגות שהתחתנו בחודשים ינואר, אפריל ודצמבר היה נמוך יותר משאר החודשים בשנה. סיבות אפשריות לכך הן שהחודשים ינואר ודצמבר הם חודשי החורף וממילא הם נוחים פחות לקיום אירועים, בעיקר בגני אירועים פתוחים. בחודש אפריל הירידה נובעת בעיקר מכיוון שבחודש זה חלה ספירת העומר. לפי המסורת היהודית אין עורכים חופות מא' דחול המועד פסח ועד ל"ג בעומר. בשלושת החודשים מרץ, יוני ואוגוסט מספר הזוגות שהתחתנו היה גבוה משאר חודשי השנה. סיבות אפשריות לכך הן זוגות רבים מעדיפים להתחתן בחודש מרץ, לפני ספירת העומר (לפני חג הפסח), וכן שהחודשים יוני ואוגוסט הם חודשי הקיץ הנוחים לקיום חתונות, בעיקר בגני אירועים פתוחים.

בשנים האחרונות חלה עלייה במספר הזוגות הבאים בברית הנישואין בנישואים אזרחיים בחו"ל.¹¹ בשנת 2017 היו 8,849 טקסי נישואין בחו"ל, שכ-10% מהם היו של תושבי ישראל שמרכז חייהם אינו בישראל. לפי הלמ"ס כ-33% מהדיווחים על הנישואין בחו"ל (2,628) היו

לפי ממוצע השנים 2015–2017, מאמצע חודש מרץ עד מחצית חודש יוני (מועד פתיחת אולמות אירועים באופן חלקי) מתקיימות כ-**13,536 חתונות**, שהן כ-**26%** מכלל החתונות בשנה ממוצעת.

¹⁰ הלמ"ס, [נישואין וגירושין 2017](#), לוח 4 – זוגות נישאים, לפי חודש נישואין ודת, עודכן: 8 במרץ 2020. האומדן למשקל החתונות בתקופת המשבר (מחצית חודש מרץ עד מחצית חודש יוני), נעשה בהנחה שהתפלגות החתונות בתוך החודש שווה.

¹¹ להרחבה ראו: שירי ספקטור-בן ארי, [הסדרי נישואים והסדרים חלופיים למיסוד זוגיות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ינואר 2015.

בפועל בשנת 2017 ושאר 67% טקסי הנישואין בחו"ל היו בשנים קודמות ודווחו באותה שנה.¹² אפשר ללמוד מכך שהאומדן למספר החתונות הפוטנציאליות שנערכו באולמות בישראל בשנת 2017 היה 52,657.¹³

יש אומדנים אחדים בדבר העלויות של חתונות לזוגות המתחתנים באולמות אירועים. בלוח 7 להלן מפורטת ההוצאה החודשית הממוצעת של משק בית לפי חמישוני הכנסה על עריכת אירועים, בעיקר הוצאות על אולם וקייטרינג.

לוח 7 – הוצאה של משק בית על עריכת מסיבות ואירועים לפי חמישוני הכנסה (2017)¹⁴

חמישון הכנסה	סך הכול	1	2	3	4	5
משקי בית באוכלוסייה (באלפים)	2,541.2	508.1	508.3	508.2	508.3	508.3
הוצאה לתצרוכת – סך הכול	16,267	10,463	13,042	15,995	18,418	23,424
עריכת אירועים (קייטרינג, אולם)	203.5	68.9	117.4	189.6	163.2	478.4
הוצאות נוספות לעריכת אירועים	35.5	35.5	28.6	40.9	33.0	39.1
סך הכול הוצאות אירועים	239.0	104.4	146.0	230.5	196.2	517.5

בשנת 2017, הוצאה ממוצעת של משק בית על עריכת אירועים הייתה 239 ש"ח בחודש. לפי נתון זה, מדובר באומדן הוצאה שנתית של כלל משקי הבית של כ-7.2 מיליארד ש"ח, שמהם כ-6.2 מיליארד ש"ח הם על אולמות ולקייטרינג.¹⁵

אומדן העלות הממוצעת לחתונה שמשלם זוג שמתחתן לכלל נותני השירותים נע בין 100,000 ש"ח ל-140,000 ש"ח (כולל מע"מ). בלוח 8 להלן מוצגים אומדנים לסך ההכנסות כולל המע"מ וללא מע"מ של נותני השירותים בענף החתונות בהתבסס על מספר החתונות בשנת 2017.

לוח 8 – אומדן הכנסות של ענף החתונות (בהתבסס על נתוני 2017)¹⁶

אומדן לטווח עלויות חתונה לזוגות שמתחתנים	100,000	120,000	140,000
אומדן למספר אירועי חתונה פוטנציאליים בישראל	52,657	52,657	52,657
אומדן הכנסות כולל מע"מ (מיליארדי ש"ח)	5.3	6.3	7.4
אומדן הכנסות ללא מע"מ (מיליארדי ש"ח)	4.5	5.4	6.3

¹² הלמ"ס, [לקט נתונים לרגל ט"ו באב, תשע"ט-2019](#), פורסם ביום 14 באוגוסט 2019. נייר עבודה 59 בנושא [זמן הדיווח על נישואין של ישראלים שנערכו בחו"ל](#), פברואר 2011.

¹³ בשנת 2017, מספר טקסי החתונות בישראל אשר נערכו על ידי מוסדות רשמיים היה 50,029; מספר החתונות בחו"ל בשנת 2017 אשר שויכו לישראלים היה 2,268, ולפיכך האומדן למספר החתונות הפוטנציאלי שאפשר היה לערוך בישראל היה 52,657, בהנחה שבעקבות נישואים בחו"ל היה נערך אירוע בארץ.

¹⁴ הלמ"ס, [סקר הוצאות משקי בית 2017](#), לוח 1.1 - הכנסה והוצאה חודשית לתצרוכת (מוצרים בודדים) בחמישוני של משקי בית לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, 8 באוגוסט 2019.

¹⁵ מכפלה של הוצאה חודשית בסך של 239 ש"ח, ב-12 חודשים וב-2.5 מיליון משקי בית.

¹⁶ שיעור המע"מ בשנת 2017 היה 17%, [הודעה על הפחת מע"מ החל מחודש אוקטובר 2015](#).

אומדן הכנסות של
נותני שירותים בענף
החתונות הוא **5.3 מיליארד ש"ח עד 7.4 מיליארד ש"ח**,
כולל מע"מ.

מהלוח אפשר ללמוד כי אומדן הכנסות של נותני שירותים בענף החתונות הוא 5.3 מיליארד ש"ח עד 7.4 מיליארד ש"ח כולל מע"מ, ו-4.5 מיליארד ש"ח עד 6.3 מיליארד ש"ח ללא מע"מ. נוסף על אירועי חתונות, באולמות האירועים מתקיימים גם אירועי בר-מצווה, בת-מצווה, טקסי חניכה, בריתות וכמובן גם אירועים אחרים כגון ימי הולדת ואירועים פרטיים של מקומות עבודה. יש לציין כי אין מקור נתונים מהימן למרבית האירועים האלה, ולכן לא יכולנו לערוך אומדן. נוכח זאת, ההכנסות של ענף החתונות **נאמדו חלקית בלבד, ואינן כוללות את כלל ההכנסות והמחזור של ענף אולמות האירועים.**

2.3 השפעת המשבר על הענף

כמחצית מהעובדים
שנרשמו בלשכת
התעסוקה והמוסד
לביטוח לאומי הגיעו
משישה ענפים: חינוך,
שירותי מזון ומשקאות,
שירותים, משקאות,
של משקי בית,
קמעונאות, תעשייה
ומסחר סיטוני.

כאמור לעיל, הגבלות שהוטלו בגין משבר נגיף הקורונה מאמצע חודש מרץ 2020 השפיעו רבות על התעסוקה במשק. בסוף חודש אפריל 2020 היה מספר דורשי העבודה בישראל 1.151 מיליון איש, שהם כ-27.8% מכוח העבודה בישראל.¹⁷ כמחצית מהעובדים שנרשמו בלשכת התעסוקה והמוסד לביטוח לאומי הגיעו משישה ענפים: חינוך, **שירותי מזון ומשקאות**, שירותים של משקי בית, קמעונאות, תעשייה ומסחר סיטוני. ענף אולמות האירועים (ראו בלוח 1) משויך לענף שירותי מזון ומשקאות (סמל 56).

בלוח 9 להלן מוצגים השכר הממוצע למשרה בשנת 2019, השכר הממוצע של דורשי העבודה בעקבות משבר נגיף הקורונה, מספר דורשי העבודה ושיעור דורשי העבודה בענף שירותי מזון ומשקאות.

לוח 9 – נתוני שכר בענף שירותי מזון ומשקאות¹⁸

שם הענף	שכר ממוצע למשרה בשנת 2019	שכר הממוצע של דורשי העבודה	מספר דורשי העבודה	אחוז דורשי העבודה מכלל הענף	מספר דורשי העבודה בענף שירותי מזון ומשקאות בעקבות משבר נגיף הקורונה
שירותי מזון ומשקאות	4,491	5,302	64,400	28.5%	היה כ-64,400 עובדים ושיעורם מכלל העובדים בענף היה כ-28%.
ממוצע סך הענפים	10,481	6,342	708,300	19.2%	

מהלוח אפשר ללמוד שבשנת 2019 השכר הממוצע בענף היה 4,491 ש"ח; השכר הממוצע של דורשי העבודה בחודשים מרץ-אפריל 2020 במהלך משבר נגיף הקורונה היה 5,302 ש"ח; מספר דורשי העבודה בעקבות משבר נגיף הקורונה היה כ-64,400 עובדים ושיעורם מכלל הענף היה כ-28%. אומדן דמי האבטלה בממוצע לעובדים המושבתים בענף הוא 2,680 ש"ח לעובדים מתחת לגיל 28, ו-3,570 ש"ח לעובדים שגילם יותר מ-28,¹⁹ קרי חלה ירידה חדה בהכנסתם.

¹⁷ שירות התעסוקה הישראלי, [דו"ח שוק העבודה פרסום חודשי – אפריל 2020](#), כניסה: 17 במאי 2020.

¹⁸ משרד האוצר, [ניתוח מאפייני דורשי עבוד בתקופת הקורונה – מאי 2020](#), כניסה: 14 במאי 2020. הניתוח נעשה על כ-835 אלף עובדים שנרשמו בשירות התעסוקה ובמוסד לביטוח לאומי מתחילת מרץ עד תחילת אפריל 2020, בעיקר עובדים בחל"ת (88%) ומפוטרים.

¹⁹ מבוסס על מחשבון המוסד לביטוח לאומי.

כ-26% מהחתונות
מדי שנה נערכות
מאמצע חודש מרץ
ועד אמצע חודש יוני.
אומדן הנזק הכספי
לאולמות האירועים
בגין השבתתם באותה
תקופה הוא כ-1.2 -
1.6 מיליארד ש"ח.

יתרת האשראי
לעסקים קטנים פחתה
מכ-107.1 מיליארד
ש"ח ב-31 בדצמבר
2019 לכ-104.2
מיליארד ש"ח ב-30
באפריל 2020 -
ירידה של כ-2.9
מיליארד ש"ח
ובשיעור של 2.7%

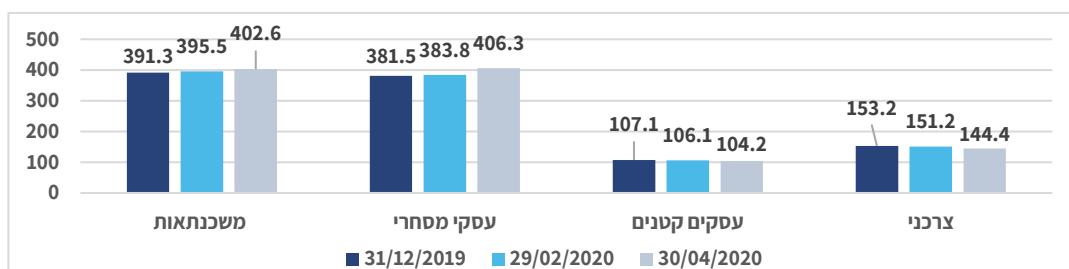
בישראל שיעור
הערבות של המדינה
בקרן הלוואות
בערבות מדינה הוא
15%, לעומת כ-70%
במדינות מפותחות
אחרות.

לפי הודעת הלמ"ס, מ-15 במאי 2020 בדבר מדד המחירים לצרכן בחודש אפריל 2020, בחמישה ענפים לא הייתה צריכה במהלך חודש אפריל 2020 (**עריכת מסיבות ואירועים**, הארחה, נופש וטיולים, טיול מאורגן לחו"ל, נסיעה לחו"ל, הוצאות שהייה בחו"ל), ועל כן שיעור שינוי מדד המחירים בהן נזקף לשיעור השינוי של מדד המחירים לצרכן הכללי.²⁰

כמפורט בלוח 6 לעיל, לפי ממוצע השנים 2015-2017, מאמצע חודש מרץ עד אמצע חודש יוני (מועד פתיחת אולמות אירועים באופן חלקי ומדורג) מתקיימות כ-13,536 **חתונות**, שהן כ-26% מכלל החתונות בשנה ממוצעת. על כן, אומדן הנזק הכספי לאולמות אירועים בגין השבתתם בתקופה זו הוא **1.2-1.6 מיליארד ש"ח**, בשל אובדן הכנסות מחתונות בלבד. עם זאת, צפוי כי לאחר הסרת המגבלות, יגדל במהירות הביקוש לעריכת חתונות שנדחו.

בתרשים 1 להלן מוצג השינוי ביתרות האשראי לפי מגזר בתקופת משבר נגיף הקורונה.

תרשים 1 - שינוי ביתרות אשראי לפי סוג הלוואה מתחילת 2020 (במיליארדי ש"ח שוטפים)²¹



מהנתונים אפשר לראות כי יתרת האשראי לעסקים קטנים פחתה מכ-107.1 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2019 לכ-104.2 מיליארד ש"ח ב-30 באפריל 2020 - **ירידה של כ-2.9 מיליארד ש"ח ובשיעור של 2.7%**, למרות פעילות הקרן הלוואות בערבות מדינה בתקופת המשבר (ראו בסעיף 2.5 להלן). באותו פרק זמן, הריבית הבנקאית לעסקים קטנים ירדה מ-5% ב-29 בפברואר 2020 ל-3.77% ב-20 באפריל 2020, בין היתר בגין פעילות הקרן המספקת הלוואות בריבית נמוכה יחסית (פריים + 1.5%), ובגין הלוואות המוניטריות שהוצעו בידי בנק ישראל לבנקים בריבית של 0.1% לשם מתן הלוואות לעסקים קטנים.

בישראל שיעור הערבות של המדינה בקרן הוא 15%, לעומת כ-70% במדינות מפותחות אחרות. חלק מהעסקים הפונים לקרן ברמת סיכון גבוהה יחסית, ועל כן הבנקים לא מאשרים להם הלוואות ללא ערבות מדינה. הגדלת ערבות המדינה לקרן תאפשר לבנקים לתת הלוואות גם לעסקים ברמת סיכון גבוהה יותר, המאפיינת ענפים רבים בתקופת משבר נגיף הקורונה, לרבות עסקים קטנים במגזר הערבי.

²⁰ הלמ"ס, **מדד מחירים לצרכן בחודש אפריל 2020**, 15 במאי 2020.

²¹ בנק ישראל, **דגשים אקטואליים מתוך סקירת הפיקוח על הבנקים ל-2019 ומחצית 2020**, 12 במאי 2020.

לפי הסקירה השנתית של הפיקוח על הבנקים, "הקרן לעסקים קטנים לא נותנת מענה למרבית העסקים בסיכון גבוה: מסעדות ובתי קפה; **אולמות, גני אירועים וקייטרינג (כולל תעשיות נלוות)**; תיירות (רוב בתי המלון, סוכני נסיעות); מסחר בכלי רכב, שירותים ציבוריים (מתנ"סים וכו'); ועוד. חלק מהעסקים בענפים הללו יצטרכו הקלות מעבר לאשראי, עד לתום המשבר".²²

2.4 כלי סיוע לענף במשברים קודמים

בעקבות המשבר הביטחוני השורר ביישובים בעוטף עזה בשנים האחרונות ופוגע בתושבים ובבעלי העסקים, אושרו בחודש נובמבר 2019 בוועדת הכספים של הכנסת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (תיקון), התש"ף-2019.²³ תקנות אלו מפצות אולמות שמחות בגן אירועים או במוסד תרבות ופנאי, וכן בתי אוכל (לרבות מסעדות ובתי קפה) שנפגעו באופן עקיף, בגין הפגיעה הכספית בעסקים בעקבות המשבר. הסיוע כולל פיצוי בגין הנזק שמקורו בחומרי גלם שהתקלקלו, משכורת של עובדים שלא הגיעו לעבודתם אולם המעסיק שילם אותה, וכן פיצוי בגין אובדן רווחים לאותם העסקים שנסגרו בעקבות הגבלה שהטיל פיקוד העורף, בכפוף לתבחינים שמפורטים בתקנות.

2.5 כלי הסיוע של הממשלה לעסקים ולשכירים במשבר נגיף הקורונה²⁴

- בעקבות משבר נגיף הקורונה, פרסמה הממשלה תוכנית לסיוע להתמודדות עם המשבר, בסכום כולל של כ-80 מיליארד ש"ח. עיקרי התוכנית לעסקים מפורטים להלן:²⁵
- **פתרונות אשראי לעסקים**, לרבות הלוואות בערבות מדינה על ידי קרנות ייעודיות לעסקים כדי לסייע בקושי תזרימי, פתרונות מימון בשיתוף גופים מוסדיים לחברות הייטק וקרן לענפים בסיכון, בעלות תקציבית של כ-2.25 מיליארד ש"ח.²⁶
 - מענקי סיוע לעסקים ולעצמאים העומדים בתבחינים. מענק אחד יוקצה לסיוע במימון הוצאות קבועות לעסקים שנפגעו.²⁷ נוסף על כך, שני מענקים בעבור העצמאים שבעסקיהם נרשמה ירידה של 25% לפחות במחזור העסקאות בתקופת המשבר לעומת אשתקד.
 - **הנחות בארנונה לעסקים**, סך הסיוע היה כ-2.6 מיליארד ש"ח.

²² בנק ישראל, דגשים אקטואליים מתוך סקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2019 ולמחצית שנת 2020, 12 במאי 2020. להרחבה ראו: נעם בוטוש, נתונים מעודכנים על הקרן הייעודית להלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים, מרכז המחקר והמידע מאי 2020.

²³ ועדת הכספים, פרוטוקול 21 מ-20 בנובמבר 2019.

²⁴ להרחבה ראו: שלי לוי, עמי צדיק ואליעזר שוורץ, כלי מדיניות בתחום התעסוקה שנוקטות מדינות מפותחות בתגובה למשבר נגיף הקורונה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מרס 2020.

²⁵ החלטה 5013 של הממשלה ה-34, אישור התוכנית המפורטת בהתאם לחוק-יסוד: משק המדינה (תיקון מס' 10 והוראת שעה לשנת 2020), 24 אפריל 2020.

²⁶ נעם בוטוש, סיוע לעסקים באמצעות קרנות הלוואה בערבויות מדינה להתמודדות עם משבר נגיף הקורונה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, אפריל 2020.

²⁷ החלטה 5014 של הממשלה ה-34, תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (מענק סיוע לעצמאים ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים), התש"ף-2020, 24 באפריל 2020.

בעקבות המשבר הביטחוני באזור "עוטף עזה" בשנים האחרונות, בשנת 2019 אושרו תקנות שעל בסיסן נתנה המדינה פיצוי בגין הנזקים העקיפים (פגיעה כספית).

בעקבות משבר נגיף הקורונה, פרסמה הממשלה תוכנית לסיוע להתמודדות עם המשבר, בסכום כולל של כ-80 מיליארד ש"ח. ב-8 במאי 2020, סכום הסיוע הורחב לכ-100 מיליארד ש"ח.

- בנק ישראל יזם מתווה שלפיו לווים יכולים לדחות את תשלומי ההלוואה לבנקים לתקופה של עד שישה חודשים. **עסקים שנפגעו מהמשבר יוכלו לבקש דחייה של הלוואות** מהבנקים בתנאים מסוימים: מחזור הפעילות השנתי שלהם הוא עד 25 מיליון ש"ח; ההלוואות של העסק נפרעו בצורה סדירה בשנה שקדמה ל-28 בפברואר 2020, וצפוי כי העסק יחזור לפעילות ויוכל לעמוד בהחזר ההלוואה לאחר המשבר.²⁸

בדיון בוועדת הכספים ב-21 במאי 2020,²⁹ אמרה סמנכ"לית רשות המיסים, גברת מירי סביון, שהסכומים ששולמו לעצמאיים עד ל-21 במאי 2020 מחולקים לשלוש פעימות:

- בפעימה ראשונה, הכוללת מענק של עד 6,000 ש"ח,³⁰ אושרו יותר מ-222,000 בקשות בעלות כוללת של כ-870 מיליון ש"ח.
- בפעימה השנייה, הכוללת מענק של עד 10,500 ש"ח,³¹ אושרו יותר מ-290,000 בקשות בעלות כוללת של 1.5 מיליארד ש"ח.
- בפעימה השלישית, שמטרתה השתתפות בהוצאות קבועות, הכוללת מענק של בין 700 ש"ח ל-3,025 ש"ח,³² אושרו יותר מ-197,000 בקשות בעלות כוללת של כ-290 מיליון ש"ח.

במסגרת הפעימה השלישית ניתן מענק נוסף, שההרשמה לקבלתו נפתחה ב-12 במאי 2020. מענק זה מיועד לעסקים שהמחזור עסקי שלהם הוא יותר מ-300,000 ש"ח ועד 20 מיליון ש"ח, סכום המענק יכול להגיע עד 400,000 ש"ח.³³ הוגשו כ-50,000 בקשות ומהן אושרו כ-10,000 בקשות בעלות כוללת של כ-100 מיליון ש"ח.³⁴

ב-8 במאי 2020 החליט משרד האוצר על הרחבת תוכנית הסיוע הממשלתית מ-80 מיליארד ש"ח לכ-100 מיליארד ש"ח. הסיוע הנוסף כפוף לתיקון חוק-יסוד: משק המדינה, וכולל בין השאר תוכנית לעידוד התעסוקה; סיוע לעסקים הפועלים בענפים שיש בהם סיכון גבוה במיוחד; השקעה בהון אנושי הנדרש לשוק העבודה ותגבור הכשרות מקצועיות, תהליכי השמה ואבחון תעסוקתי; הרחבת קרן ההלוואות בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים.³⁵

²⁸ בנק ישראל, [הפיקוח על הבנקים מודיע על מתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה](#), 7 במאי 2020.

²⁹ פרוטוקול ועדת הכספים בנושא: [דיווח על יישום הצעדים הכלכליים של הממשלה בטיפול במשבר הקורונה](#), 21 במאי 2020.

³⁰ החלטה 4953 של הממשלה ה-34, [תקנות שעת חירום \(נגיף הקורונה החדש\) \(מענק סיוע לעצמאים\)](#), התש"ף-2020, 2 באפריל 2020.

³¹ החלטה 5014 של הממשלה ה-34, [תקנות שעת חירום \(נגיף הקורונה החדש\) \(מענק סיוע לעצמאים ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים\)](#), התש"ף-2020, 24 באפריל 2020.

³² החלטה 5015 של ממשלה ה-34, [מענק סיוע לעסקים בעד השתתפות בהוצאות קבועות בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה](#), 24 באפריל 2020.

³³ שם.

³⁴ פרוטוקול ועדת הכספים בנושא: [דיווח על יישום הצעדים הכלכליים של הממשלה בטיפול במשבר הקורונה](#), 21 במאי 2020.

³⁵ משרד האוצר, [משרד האוצר מרחיב את תוכנית הסיוע הממשלתית להתמודדות עם הקורונה לכ-100 מיליארד שקל](#), 8 במאי 2020.

בפעימה הראשונה

אושרו יותר מ-222,000 בקשות, בעלות של כ-870 מיליון ש"ח.

בפעימה השנייה

אושרו יותר מ-290,000 בקשות בעלות כוללת של כ-1.5 מיליארד ש"ח.

בפעימה השלישית, לעסקים

שהמחזור שלהם הוא עד 300,000 ש"ח אושרו כ-197,000 בקשות בסך של כ-290 מיליון ש"ח, ולעסקים שהמחזור שלהם בין 300,000 ש"ח ל-20 מיליון ש"ח הוגשו כ-50,000 בקשות, שמהם אושרו כ-10,000 בעלות של כ-100 מיליון ש"ח.

במסגרת זו צפוי כי תוקם קרן נוספת להלוואות בערבות מדינה לענפים בסיכון, תוך הגדלת שיעור הערבות של המדינה כך שהבנקים יתנו הלוואות גם לעסקים ברמת סיכון גבוהה, ובהם אולמות אירועים.

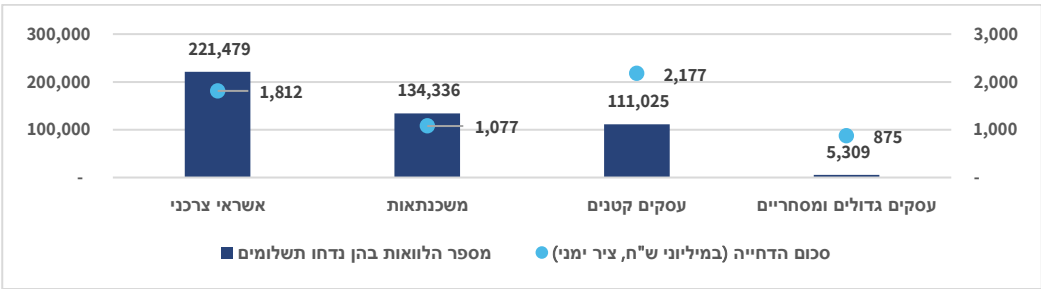
בלוח 10 מוצגים נתונים על הלוואות בקרן בערבות המדינה לסיוע לעסקים קטנים ובינוניים.

לוח 10 – מספר וסכום הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בקרן בערבות המדינה³⁶

נתון	מספר	שיעור
מספר בקשות להלוואות	56,195	
מספר בקשות שטופלו	35,888	64%
מספר ההלוואות שאושרו	25,188	70%
מספר ההלוואות שנדחו	10,722	30%
סכום ההלוואות שאושרו (במיליארדי ש"ח)	9.86	

מהלוח אפשר ללמוד כי מבין **כ-56 אלף** בקשות להלוואה בקרן בערבות מדינה, טופלו **כ-36 אלף בקשות** – שהן 64%. מכלל הבקשות שטופלו, **כ-70% אושרו וכ-30% נדחו**. כאמור, בנק ישראל מאפשר ללווים לדחות תשלומי הלוואה עד שישה חודשים. בתרשים 2 להלן מפורטות הבקשות לדחיית תשלומי הלוואות.

תרשים 2 – היקף דחיית תשלומי הלוואות (תחילת מרץ עד תחילת מאי 2020)³⁷



מהנתונים אפשר לראות כי בתקופה שבין תחילת מרץ 2020 לתחילת מאי 2020 נדחו תשלומי הלוואות של עסקים קטנים ב-**111,025** הלוואות בהיקף כספי כולל של **2.17 מיליארד ש"ח**.

לפי שי לחוביצר, מנכ"ל התאחדות בעלי אולמות, בישראל יש כ-750 אולמות וגני אירועים אשר בכל אחד מהם נערכים בממוצע כ-150 אירועים בשנה. שיעור האירועים במגזר הערבי הוא כ-23% ממספר האירועים בישראל. נוסף על כך, להערכתו הפדיון של בעלי האולמות וגני האירועים מסתכם בכ-**12 מיליארד ש"ח**, קרי הכנסה ממוצעת של כ-**115 אלף ש"ח** לאירוע. לדבריו, בעקבות משבר נגיף הקורונה ענף אולמות אירועים סגור כמעט שלושה חודשים. בעלי האולמות וגני האירועים אינם מקבלים מענה ופיצוי הולם על הנזק הרב שנגרם להם בעקבות הסגירה.³⁸

³⁶ עמית מרזאי, אגף החשב הכללי, שיחת טלפון, 17 במאי 2020.

³⁷ שם.

³⁸ שי לחוביצר, מנכ"ל התאחדות בעלי אולמות וגני אירועים, דוא"ל, 18 במאי 2020.

מתוך **כ-56 אלף** בקשות להלוואה בקרן בערבות מדינה, טופלו **כ-36 אלף בקשות** –64%. מכלל הבקשות שטופלו **אושרו כ-70%**.

בתקופה שבין תחילת מרץ 2020 לתחילת מאי 2020 נדחו תשלומי הלוואות של עסקים קטנים ב-**111,025** הלוואות בהיקף כספי כולל של **2.17 מיליארד ש"ח**.

לפי מנכ"ל התאחדות בעלי אולמות, בישראל יש כ-750 אולמות וגני אירועים אשר הפדיון שלהם מסתכם בכ-12 מיליארד ש"ח בשנה.

3. סיוע לענף האירועים במדינות המפותחות בעקבות משבר נגיף הקורונה

משבר נגיף הקורונה גרר שורה של צעדים שנקטו מדינות רבות בהתמודדות עם התפשטות המגפה. אחד הצעדים היה סגירת מקומות אשר בהם יש התקהלות של אנשים, ובהם, בין השאר, אולמות אירועים, בתי קולנוע, מסעדות, בתי קפה ופאבים. מרבית המדינות מסייעות לכלל העסקים והעובדים על ידי מתן מענקים, דחייה של תשלומי המיסים והלוואות בערבות מדינה. בסעיפים הבאים נתאר את הסיוע של ממשלות במדינות מפותחות לענפים העיקריים שנפגעו המשבר – אירועים, תרבות, ספורט ומזון ומשקאות. בסקירה נמצא כי במדינות מועטות הופעלו כלי סיוע ייחודיים לענף אולמות אירועים, וברוב המדינות כלי הסיוע לענף היו זהים לכלי הסיוע ליתר הענפים.

3.1 בריטניה³⁹

בעקבות משבר נגיף הקורונה הוגשה עתירה נגד ממשלת בריטניה בטענה שענף האירועים חווה משבר חמור בשל ביטולי אירועים. לטענת העותרים שווי ענף האירועים בבריטניה הוא כ-14 מיליארד לירות שטרלינג (ליש"ט). הענף כולל כ-25,000 עסקים וכ-500,000 מועסקים. **ממשלת בריטניה החליטה לסייע למגוון עסקים שנפגעו ממשבר נגיף הקורונה**, לרבות ענף האירועים. הסיוע הכולל הוא בעלות כוללת של כ-330 מיליארד ליש"ט לעסקים ולעובדים שנפגעו, והוא כ-15% מהתמ"ג של בריטניה. סכום זה כולל הטבות רבות, ובין השאר:

- **סיוע לענפי פנאי, אירוח וקמעונאות** – הסיוע כולל פטור מתשלומי ארנונה על נכסים המשמשים כחנויות, מסעדות, קולנוע, אולמות להופעות חיות של מוזיקה, בתי מלון, מקומות פנאי, למשל מועדוני ספורט וחדרי כושר.⁴⁰
- **הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים** – הלוואות עד 5 מיליון ליש"ט.⁴¹
- **הלוואות התאוששות של 2,000–50,000 ליש"ט לעסקים שנפגעו.** יש הטבה: **אם מחזירים את ההלוואה בתוך שנה לא תחול עליה ריבית.**⁴²
- **הלוואות לעסקים גדולים** – עסקים שהמחזור שלהם הוא יותר מ-45 מיליון ליש"ט זכאים להלוואות עד ל-25 מיליון ליש"ט. עסקים שהמחזור שלהם הוא יותר מ-250 מיליון ליש"ט זכאים להלוואות עד ל-50 מיליון ליש"ט.⁴³

מרבית המדינות מסייעות לכלל העסקים ועובדים על ידי מתן מענקים, דחייה של תשלומי המיסים והלוואות בערבות מדינה.

ממשלת בריטניה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו מהמשבר. סך הסיוע היה כ-330 מיליארד ליש"ט. הסיוע כלל בין השאר פטור מתשלומי ארנונה, מתן מענקים, דחיית תשלומי מע"מ והלוואות עם תנאים מוטבים.

³⁹ UK Government, [Response to petition about: economic assistance to the events industry during COVID-19](#), accessed: May 5th 2020.

⁴⁰ UK Government, [Check if your retail, hospitality or leisure business is eligible for business rates relief due to coronavirus \(COVID-19\)](#), accessed: May 5th 2020.

⁴¹ UK Government, [Apply for the Coronavirus Business Interruption Loan Scheme](#), accessed: May 5th 2020.

⁴² UK Government, [Apply for a coronavirus Bounce Back Loan](#), accessed: May 5th 2020.

⁴³ UK Government, [Apply for the Coronavirus Large Business Interruption Loan Scheme](#), accessed: May 5th 2020.

- **מענק לעסקים** של עד 80% מהשכר של העובדים אשר יוצאים לחופשה על חשבון המעסיק (מתוך ימי חופש בתשלום), יש תקרה של 2,500 ליש"ט לחודש.⁴⁴
- **דחיית תשלומי מע"מ** ללא קנסות וריביות.⁴⁵
- **סיוע לעצמאים** – מענק של עד 7,500 ליש"ט לעסקים עצמאיים שנפגעו (עד 2,500 ליש"ט לחודש בעבור שלושה חודשים). יש לציין כי מענקים אלו מחויבים במס הכנסה.⁴⁶
- **סיוע לחברות שלא יפטרו את העובדים שלהן** – מענק של עד 2,500 ליש"ט לכל חודש ניתן לחברות אשר לא יפטרו את העובדים. תוקף מענק זה הוארך עד אוקטובר 2020.⁴⁷
- בהסכמת הבנק המלווה לווים זכאים לקבל **דחייה** עד שלושה חודשים של תשלומי הלוואות לבנקים.⁴⁸

3.2 הונגריה⁴⁹

- בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת הונגריה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. להלן עיקרי התוכנית, הרלוונטיים גם לענפי האירועים והפנאי:
- **פטור מתשלומי ביטוח לאומי של המעסיקים** בחודשים מרץ עד יוני 2020 בענפים אלה: תיירות, תעשיית הבידור, קייטרינג, ספורט ושירותי תרבות ותחבורת נוסעים. נוסף על כך, סכום של כ-1.7 מיליארד אירו יינתן לענפים שפורטו לעיל גם **לתמיכות, סובסידיות להשקעות, להקלות במיסים, להלוואות בתנאים נוחים ולעזרה בתשתיות**, בפריסה לשלוש שנים.
 - **הלוואות לעסקים** – עסקים זכאים להלוואות בערבות המדינה, העלות הכוללת של ההלוואות שמעמידה המדינה היא עד 5.7 מיליארד אירו.
 - **סיוע לעובדים – החזר של עד 70% מהשכר שהופחת** בעקבות ירידה בשעות העבודה, למשך שלושה חודשים.
 - **סיוע לעסקים בסבסוד משכורות** – אם עסקים לא יפטרו את העובדים במשך שלושה חודשים, הם יהיו זכאים לסבסוד שכר העובדים לתקופה של שישה חודשים.⁵⁰

ממשלת הונגריה
פרסמה תוכנית סיוע
לעסקים ועובדים
שנפגעו מהמשבר.
הסיוע כלל בין השאר
מתן מענקים, דחיית
תשלומי ביטוח לאומי,
סיוע לעובדים
ולמעסיקים בתשלומי
המשכורת, דחיית
תשלומי הלוואות, מתן
הלוואות בערבות
המדינה והקפאת דמי
שכירות בענפים
שנפגעו קשות.

⁴⁴ UK Government, [Check if you can claim for your employees' wages through the Coronavirus Job Retention Scheme](#), accessed: May 5th 2020. OECD, [Policy responses to the Covid-19 crisis](#), accessed: May 21st 2020.

⁴⁵ UK Government, [Deferral of VAT payments due to coronavirus \(COVID-19\)](#), accessed: May 5th 2020.

⁴⁶ UK Government, [Check if you can claim a grant through the Self-Employment Income Support Scheme](#), accessed: May 5th 2020.

⁴⁷ OECD, [Policy responses to the Covid-19 crisis](#), accessed: May 21st 2020.

⁴⁸ UK Financial Conduct Authority, [Coronavirus: information for consumers on personal loans, credit cards, overdrafts, motor finance and other forms of credit](#), accessed: May 20th 2020.

⁴⁹ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed: May 5th 2020

⁵⁰ OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 21st 2020.

- **מענקים לכלל העסקים שנפגעו** – עסקים מענפי התעשייה ונותני השירותים שמחזור עסקאותיהם נפגע ב-25% לפחות זכאים למענקי השקעה של עד 800,000 אירו.⁵¹
- **דחיית תשלומי הלוואות** – עסקים ומשקי בית יוכלו לדחות את תשלומי הלוואות עד 31 בדצמבר 2020.⁵²
- **הקפאת דמי שכירות בענפים שנפגעו קשות**, ונוסף על כך בעלי נכסים לא יוכלו לבטל את חוזי השכירות ללא אישור השוכרים עד לסיום תקופת החירום.⁵³

3.3 הולנד⁵⁴

- בעקבות משבר נגיף הקורונה פרסמה ממשלת הולנד תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. סכום הסיוע הוא כ-12.3 מיליארד אירו (לא כולל הלוואות לעסקים). להלן עיקרי התוכנית אשר רלוונטיים גם לענפי האירועים והפנאי:
- **עסקים שחויבו להיסגר** כגון בתי קפה, זכאים לסכום חד-פעמי של עד 4,000 אירו לשלושה חודשים כדי לכסות הוצאות. העלות הכוללת של הסיוע הוא 475 מיליון אירו.
 - **סיוע בתשלומי משכורת לעובדים** – עסקים שנפגעו מהמשבר והיו להם הפסדים ואשר לא יפטרו עובדים, זכאים לבקש תשלומים בגובה של עד 90% מהשכר. העלות הכוללת של הסיוע הוא עד 10 מיליארד אירו.
 - **סיוע לעצמאיים** – עצמאיים שנפגעו זכאים לסיוע של עד 1,500 אירו. העלות הכוללת של הסיוע הוא עד 1.5 מיליארד אירו.
 - **דחיית תשלומי מע"מ, מס הכנסה ומס חברות** – בעלי עסקים מכלל הענפים זכאים לבקש דחייה של תשלומי המיסים.⁵⁵
 - **הלוואות בערבות המדינה** – עסקים קטנים ובינוניים זכאים להלוואות בערבות המדינה, העלות הכוללת של תקציב ערבויות המדינה הוא כ-1.5 מיליארד אירו.⁵⁶
 - **דחייה של תשלומי הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים** – בעלי עסקים מכלל הענפים אשר סכום החובות שלהם נמוך מ-2.5 מיליון אירו יוכלו לקבל דחייה של תשלומי הלוואות עד שישה חודשים.⁵⁷

⁵¹ שם.

⁵² שם.

⁵³ שם.

⁵⁴ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed: May 5th 2020

⁵⁵ OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 21st 2020.

⁵⁶ שם.

⁵⁷ Nederlandse Verenignig Van Banken, [Corona - Banks offer SMEs extra breathing space: six months postponement of repayments](#), accessed: May 20th 2020.

ממשלת הולנד
פרסמה תכנית סיוע
לעסקים ועובדים
שנפגעו מהמשבר.
סכום הסיוע הוא כ-
12.3 מיליארד אירו.
הסיוע כלל בין השאר
מתן מענקים, סיוע
בתשלום משכורות
לעובדים, דחיית
תשלומי מיסים,
הלוואות בערבות
המדינה ודחיית
תשלומי הלוואות
לעסקים קטנים
ובינוניים.

3.4 שוודיה⁵⁸

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת שוודיה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. העלות הכוללת של הסיוע היא כ-646 מיליארד קורונה שוודית (כ-60 מיליארד אירו) שהם כ-13% מהתמ"ג של שוודיה. להלן נתוני הסיוע הרלוונטי לענפי האירועים והפנאי:

- **הגדלת הסיוע לענפי התרבות והספורט** – הממשלה תסייע בסכום של מיליארד קורונה שוודית (כ-93.5 מיליון אירו) נוספים לענפי התרבות והספורט אשר נפגעו מהאיסור על התקהלות ציבורית.
- **סיוע לעסקים שפיטרו עובדים לטווח קצר** – השתתפות של עד 75% מהעלויות של הפיטורים.
- **סיוע בתשלומי דמי מחלה לעצמאיים שחלו ולמעסיקים צריכים לשלם לעובדים שחלו** – בעבור החודשים אפריל ומאי הממשלה תסייע בתשלום דמי מחלה לעובדים שחלו.
- **הקלות בתשלומי המיסים** – עסקים יכולים להגיש בקשה להקלות בתשלומי מע"מ וביטוח לאומי, בחודשים ינואר עד ספטמבר 2020. תיתכן הארכה לתקופה זו. נוסף על כך, עסקים זכאים לבקש החזר בגין מס הכנסה ששולם בשנת 2019 כנגד הצגת הפסדים בתקופת המשבר.
- **הלוואות בערבות המדינה** – הממשלה מאפשרת לכל העסקים שנפגעו מהמשבר לקחת הלוואה חדשה מהבנקים בערבות מדינה של עד 70%.⁵⁹

3.5 שווייץ⁶⁰

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת שווייץ פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. סך הסיוע הוא כ-62 מיליארד פרנק שווייצרי (כ-59 מיליארד אירו) שהם כ-9% מהתמ"ג של שווייץ. להלן נתוני הסיוע הרלוונטי לענפי האירועים והפנאי:

- **דחיית מיסים** – עסקים זכאים לדחות עד לסוף שנת 2020 את תשלומי המיסים עבור מס הכנסה, מע"מ, מכס, ומיסי צריכה אחרים ללא תשלום ריבית.
- **סיוע לעסקים בענפי התרבות והספורט אשר קיים עבורם איסור התקהלות** – בעקבות איסור על אירועים בענפי התרבות והספורט, ענפים אלה זכאים לסיוע מיידי של כ-280 מיליון פרנק שווייצרי (כ-265 מיליון אירו). מועדוני ספורט הנמצאים בקשיים זכאים להלוואות וסובסידיות בעלות כוללת של כ-50 מיליון פרנק שווייצרי (כ-47.3 מיליון אירו).

ממשלת שוודיה
פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו מהמשבר. העלות הכוללת של הסיוע היא כ-646 מיליארד קורונה שוודית. הסיוע כלל בין השאר סיוע לעסקים שפיטרו עובדים בטווח הקצר, סיוע בתשלום דמי מחלה גם לעצמאיים וגם בעבור תשלום של המעסיקים לעובדים שחלו. דחיית מיסים והלוואות בערבות מדינה.

ממשלת שווייץ
פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר. העלות הכוללת של הסיוע הייתה כ-62 מיליארד פרנק שווייצרי. הסיוע כלל בין השאר דחיית מיסים, מענק לעסקים שנסגרו, והלוואות בערבות מדינה.

⁵⁸ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed: May 5th 2020.

⁵⁹ OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 21st 2020

⁶⁰ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed on: May 5th, 2020.

- **עצמאיים שסבלו מהפסד** מכיוון שנאלצו לסגור את העסק או שנמנע מהם לקיים אירוע בעקבות צו פדרלי של המדינה **זכאים לפיצוי של עד 80% מההכנסה ועד 196 פרנק שווייצרי לכל יום.**
- **עסקים קטנים ובינוניים שנפגעו זכאים לפתרונות אשראי בערבות המדינה,** עסקים אלה זכאים להגיש בקשה להלוואות גישור מהבנקים בסכום של עד 10% ממחזור המכירות ועד 20 מיליון פרנקים שווייצריים. יש לציין שהלוואות עד סכום של חצי מיליון פרנקים שווייצריים הם בערבות מלאה של המדינה ובריבית של 0% עד 31 בדצמבר 2020.

3.6 טורקיה⁶¹

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת טורקיה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. העלות הכוללת של הסיוע היא כ-100 מיליארד לירות טורקיות חדשות (כ-13 מיליארד אירו) שהם כ-1.5% מהתמ"ג של טורקיה.

תוכנית הממשלה כוללת, בין השאר:

- **דחייה של תשלומי המע"מ וביטוח לאומי** לחודשים אפריל, מאי ויוני 2020, למשך שישה חודשים במגזרים אחדים כלהלן: תעשיית אירועים, בתי קולנוע ותיאטראות, אירוח, ענפי מזון ומשקאות, מסחר קמעונאי, תעשיית ברזל וטקסטיל.
- **ביטול דמי שכירות** לשלושה חודשים לכל העסקים ששוכרים נדל"ן מהמדינה.
- בנקים ציבוריים במדינה מציעים הלוואות חדשות לכל החברות **בתנאי שישמרו על מספר העובדים** כפי שהיה לפני המשבר. הלוואות אלו יהיו בריבית מסובסדת והתשלום הראשון יהיה בתום שישה חודשים מקבלת ההלוואה. תשלומי הלוואות שנלקחו לפני המשבר **יידחו בשלושה חודשים.**⁶²

3.7 דנמרק⁶³

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת דנמרק פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. סך הסיוע הוא כ-60 מיליארד כתר דני (כ-8 מיליארד אירו) אשר מהווים כ-2.7% מהתמ"ג של דנמרק. תוכנית הממשלה כוללת בין השאר:

- **דחייה של תשלומי המיסים** למספר מגזרים אשר בהם בוטלו אירועים בעקבות המשבר לרבות **ענף האירועים,** תיירות ותחבורה. זאת כדי להעלות את הנזילות בענפים האלו.
- כל החברות שנפגעו מהמשבר **זכאיות להשתתפות בהוצאות הקבועות** בהתאם לשיעור הירידה במחזור העסקים, והשתתפות המדינה בגין סגירה מלאה של העסק תהיה 100% מסך ההוצאות הקבועות שלהם; חברות שמחזור העסקאות שלהן פחת ב-60%-80%

⁶¹ שם.

⁶² OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 21st 2020.

⁶³ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed: May 5th 2020.

ממשלת **טורקיה**
פרסמה תוכנית סיוע
לעסקים ועובדים
שנפגעו מהמשבר.
העלות הכוללת של
הסיוע הייתה כ-100
מיליארד לירות
טורקיות. הסיוע כלל
בין השאר דחיית
מיסים, ביטול דמי
שכירות והלוואות
בריבית מסובסדת.

ממשלת **דנמרק**
פרסמה תוכנית סיוע
לעסקים ולעובדים
שנפגעו מהמשבר.
העלות הכוללת של
הסיוע הייתה כ-60
מיליארד כתר דני.
הסיוע כלל בין השאר
דחיית מיסים, מענקי
השתתפות בהוצאות
קבועות, הלוואות
בערבות המדינה.

זכאיות להשתתפות המדינה בשיעור של 50% מסך ההוצאות הקבועות; חברות שמחזור העסקאות שלהן פחת ב-35%-60% זכאיות להשתתפות המדינה בשיעור של 25% מסך ההוצאות הקבועות. נוסף על כך, עצמאיים ופריילנסרים אשר הייתה להם ירידה של 30% לפחות במחזור המכירות זכאים לפיצוי בשיעור של 90% מהוצאותיהם, עד 23,000 כתר דני לחודש.⁶⁴

- חברות גדולות וגם עסקים קטנים ובינוניים זכאים לקבל הלוואות חדשות עם ערבות של 70% מהמדינה, ובתנאי שיוכחו שבעקבות המשבר הייתה ירידה של 30% לפחות במחזור העסקאות שלהם.⁶⁵

3.8 אסטוניה⁶⁶

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת אסטוניה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. השפעת הסיוע על תקציב המדינה היא כ-1.8 מיליארד אירו. להלן נתוני הסיוע הרלוונטי לענפי האירועים, התרבות, הספורט והתיירות:

- **הממשלה תסייע לעסקים ממגזר התרבות והספורט אשר בוטלו להם אירועים בחודשים מרס ואפריל.** הסיוע הוא באמצעות השתתפות המדינה בהוצאות הבלתי צפויות של עסקים ממגזרים אלו והעלות הכוללת של הסיוע הוא עד ל-25 מיליון אירו.
- **סיוע ספציפי למגזר התיירות** בעלות כוללת של 25 מיליון אירו.
- **פטור מתשלום ביטוח לאומי לעצמאיים** לרבעון הראשון של שנת 2020, והסכום המינימלי של תשלום ביטוח לאומי לרבעון הראשון יבוטל.
- **הלוואות לעסקים שנפגעו** כדי לשמור על הנזילות, כמו כן, הלוואות בערבות המדינה ללווים המעוניינים לארגן מחדש את תשלומי הלוואות שנלקחו בעבר.
- **דחייה של מס חברות לכל הענפים יהיה ללא קנס.**

3.9 סין⁶⁷

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת סין פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. להלן נתוני הסיוע הרלוונטי לענפי הקייטרינג, אירוח, תחבורה והתיירות:

- עסקים קטנים ובינוניים מתחום הקייטרינג והאירוח זכאים **לפטור מתשלומי ביטוח לאומי.**
- חברות בתחום האירוח, הקייטרינג והשירותים הפרטיים זכאיות **לפטור ממע"מ.**
- חברות מארבע התעשיות הבאות: **קייטרינג, אירוח, תחבורה ותיירות, זכאיות להעביר את ההפסדים של שנת 2020 לשמונה השנים הבאות.**

ממשלת אסטוניה

פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו מהמשבר. העלות הכוללת של הסיוע הייתה כ-1.8 מיליארד אירו. הסיוע כלל בין השאר פטור מתשלומי ביטוח לאומי, דחיית תשלומי מס חברות, מענקי השתתפות בהוצאות בלתי צפויות והלוואות בערבות המדינה.

ממשלת סין פרסמה

תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו מהמשבר. הסיוע כלל בין השאר פטור מתשלומי ביטוח לאומי ומע"מ, העברת הפסדים לשמונה השנים הבאות, פטור מדמי שכירות, הלוואות בערבות המדינה ופריסה מחודשת של הלוואות קיימות.

⁶⁴ OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 21st 2020.

⁶⁵ שם.

⁶⁶ OECD, [Initial Budget and Public Management Responses to the Coronavirus \(COVID-19\) Pandemic in OECD Countries](#), accessed: May 5th 2020.

⁶⁷ OECD, [Covid19 Update by country](#), accessed: May 13th 2020

- עסקים קטנים, אשר שוכרים מהמדינה נדל"ן זכאים לפטור מדמי שכירות לשלושה חודשים. בעלי נדל"ן פרטיים שמשכירים לעסקים קטנים זכאים להטבות מס, אם לא יגבו שכר דירה עד שלושה חודשים.
- המדינה הקימה קרן הלוואות בערבות המדינה. לעסקים קטנים ובינוניים הוקצו כ-300 מיליארד יואן סיני.
- המדינה מאפשרת לבעלי חובות פריסה מחודשת של הלוואות, משכנתאות וחובות אחרים.

3.10 קולומביה⁶⁸

בעקבות משבר נגיף הקורונה ממשלת קולומביה פרסמה תוכנית סיוע לעסקים ולעובדים שנפגעו. העלות הכוללת של התוכנית היא 15 טריליון פסו קולומביאני (כ-4.7 מיליארד דולר אמריקני). להלן נתוני הסיוע הרלוונטי לענפי **האירועים**, התרבות, הספורט והתיירות:

- **דחיית תשלומי מס הכנסה וביטוח לאומי** (לעובדים וגם למעסיקים) לכלל הענפים.
- **דחיית תשלומי מע"מ** לבתי מלון, תיאטרות, מקומות להופעות חיות ותחבורה אווירית.
- **הקמת קרן להלוואות בערבות המדינה – הממשלה תעניק הלוואות בערבות המדינה** בסכום כולל של 250 מיליארד פסו קולומביאני לתמיכה בענפים אלה: ענף **אירועים** ציבוריים, תיירות ותעופה. נוסף על כך, הוקצה סכום של כ-300 מיליארד פסו קולומביאני ליתר הענפים.
- **השתתפות הממשלה בתשלום שכר לעובדים של עסקים קטנים ובינוניים** – הממשלה תשתתף בשכר של עובדים ובתנאי שלא יפוטרו עובדים (ההשתתפות היא עד פי חמישה משכר המינימום למשך שלושה חודשים לכל עובד). כמו כן, עסקים שמחזור עסקיהם פחת ב-20% לפחות, יקבלו מענק של 40% משכר המינימום.

ממשלת קולומביה
פרסמה תוכנית סיוע
לעסקים ולעובדים
שנפגעו מהמשבר.
העלות הכוללת של
הסיוע הייתה כ-15
טריליון פסו קולומביאני.
הסיוע כלל בין השאר
דחיית תשלומי
מיסים, הלוואות בערבות
המדינה והשתתפות
הממשלה בתשלום שכר
לעובדים.

⁶⁸ OECD, [Covid19 Update by country](https://www.oecd.org/covid19/), accessed: May 21st 2020.